

Open Grasland - Weidevogelbeheer

Beheerpakketten Agrarisch Natuur- & Landschapsbeheer 2025

Versie: 17 oktober 2024 (Wijzigingen voorbehouden)

Weidevogelbeheer is maatwerk, daarom willen we ook de komende periode weer graag samenwerken met onze deelnemers die vanuit hun intrinsieke motivatie de weidevogel beschermen en een warm hart toedragen.

De populatie staat onder druk. We hebben niet alles in de hand, maar met u als deelnemer kunnen we wel een zo hoog mogelijke kwaliteit van beheer realiseren. Kruidenrijk grasland met rust, water en beweiding zijn de 3 beheerfactoren waar It Lege Midden de komende jaren op in wil zetten. Een slimme combinatie van deze factoren maakt dat er in tijd en ruimte voldoende broed- en opgroeigelegenheid zal zijn.

Mozaïekregisseur

Voor de uitvoering van flexibel beheer krijgt de mozaïekregisseur een belangrijke rol. De mozaïekregisseur staat naast de deelnemer en bepaald in het seizoen voor het maaien van de 1^e snede samen met de deelnemer waar last minute beheer via kuikenvelden nodig is. Voor alle pakketten geldt een standaard datum van 15 juni •. Eerste helft juni bekijkt de mozaïekregisseur waar de maaidatum van zware pakketten verder uitgesteld moet worden, of checkt hij op wens van de deelnemer waar het maaien juist vervroegd kan worden. Hierin zijn de vogels leidend. De mozaïekregisseur werkt zo goed mogelijk samen met de deelnemer, maar krijgt namens het collectief wel de eindverantwoordelijkheid voor een goede planning en uitvoering van het beheer.

Randvoorwaarden deelname ANLB Open Grasland

Deelnemer verklaart bij ondertekening van de beheerovereenkomst:

- Op een ANLB perceel pas na overleg en toestemming van de mozaïekregisseur landbouwkundige bewerkingen uit te voeren en het maaien uit te stellen op (delen van) percelen waar alarmerende vogels zijn.
- Op een ANLB perceel in het broedseizoen niet tussen zonsondergang en zonsopgang te maaien.
- ANLB percelen voor zover mogelijk vrij te houden van rommelbulten, onnodig hekwerk, boomopslag en rietkragen.
- Lid te zijn van de plaatselijke vogelwacht.
- Er zorg voor te dragen dat er nazorg en nestregistratie plaatsvindt door de plaatselijke vogelwacht.
- Jaarlijks deel te nemen aan ten minste 1 excursie, bijeenkomst van de vogelwacht of kennisbijeenkomst georganiseerd of aanbevolen door het Collectief.
- Medewerking te verlenen aan de WBE's teneinde de wettelijke ruimte voor predatiebeheer en schadebestrijding zo volledig mogelijk te benutten.

Kwaliteitscriteria per mozaïek / beheerde groep van percelen

Deelname aan weidevogelbeheer is mogelijk vanaf 50 broedparen per 100 ha. Bij de planning van het mozaïek is het belangrijk dat kuikenland in tijd en ruimte bereikbaar is voor weidevogelkuikens.

Daarnaast worden de volgende richtlijnen nagestreefd:

1. 1 ha plasdras / 100 ha ANLB beheer
2. > 20% van de oppervlakte ANLB is juniland waarvan minimaal 10% kruidenrijk grasland.
3. > 20% van de oppervlakte ANLB is ingetekend als pakket hoog waterpeil.
4. > 5% van de oppervlakte ANLB is randenbeheer.
5. > 20% van de oppervlakte ANLB is beweiding waarvan minimaal 10% extensieve beweiding.

Ranking

Bij onvoldoende budget worden gebieden geselecteerd op basis van onderstaande rankingstabel.

Ecologische criteria	Toelichting/staffel	punten
Weidevogeldichtheid (brp/100 ha) (basis 10/30/50)	15/40/60 (grutto/kritische soorten/totaal)	5
	20/60/100	8
	25/80/140	11
Waterpeil	Hoog waterpeil >20%	3
	Hoog waterpeil > 30%	5

Plasdras	>1%	2
	>2%	4
	>3%	6
Pollige vegetaties (Beweidingspakketten)	>20%	2
	>35%	4
Kuikenland	1,4 ha kuikenland en 0,7 kruidenrijk / brp grutto	4
Totaal te behalen punten		30

Uitrijperiodes 2025

Grasland

Zand- en lössgrond

Klei- en veengrond

Drijfmest

16 februari t/m 31 augustus

16 februari t/m 31 augustus

Vaste mest

1 februari t/m 31 augustus¹

1 februari t/m 15 september²

¹ Rijdt u vaste strijke mest uit op grasland op zand- en lössgrond? Dan mag u uitrijden van 1 januari tot en met 31 augustus.

² Rijdt u vaste strijke mest uit op grasland op klei- en veengrond? Dan mag u uitrijden van 1 december tot en met 15 september.

Dierlijke mest mag u niet uitrijden: op een bodem die helemaal of voor een deel bevroren is, of waarop (voor een deel) sneeuw ligt;

Uitzondering: vaste dierlijke mest op grasland, waar het gebruik onderdeel is van een beheersregime. De pakketten in pakketgroep 1, 4, 5 en 6 vallen onder het beheersregime.

Let op: Bij gebruikmaking van de uitzonderingsregel mestwet voor uitrijden vaste mest tijdens een vorst- en/of sneeuwperiode als onderdeel van het beheersregime, is een melding uitrijden via www.mijnboerennatuur.nl verplicht!! Doe dit binnen 7 dagen na uitrijden!!

Lijst bodemverbeteraars vallende onder 'vaste mest'

Bodemverbeteraar	Pakket 1, 4, 5, 6	Codes uit de regelgeving mest
A. Dierlijke mest		
strijke vaste mest van rundvee	ja*	mestcode 10 maar wel stroijk
strijke vaste mest van schapen	ja*	mestcode 56 maar wel stroijk
strijke vaste mest van paarden	ja*	mestcode 25 maar wel stroijk
strijke vaste mest van geiten	ja	mestcode 61 maar wel stroijk
strijke vaste mest van ezels	ja	mestcode 26 maar wel stroijk
strijke vaste mest van pony's	ja	mestcode 27 maar wel stroijk
strijke vaste mest van herten	ja	mestcode 95 maar wel stroijk
vaste mest van rundvee	ja*	mestcode 10
vaste mest van schapen	ja*	mestcode 56
vaste mest van paarden	ja*	mestcode 25
koek na mestscheiding van rundvee	ja*	mestcode 13
vaste mest van geiten	ja	mestcode 61
vaste mest van ezels	ja	mestcode 26
vaste mest van pony's	ja	mestcode 27
vaste mest van herten	ja	mestcode 95
(gescheiden) champost	nee	mestcode 110, 117
Vermicompost	nee	

* Landbouwkundige bewerkingen

Onder de niet-toegestane landbouwkundige bewerkingen vallen het maaien, bloten, klepelen, rollen, slepen, scheuren, frezen, (her)inzaaien, doorzaaien, bemesten etc. Gedurende de rustperiode is het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen niet toegestaan.

Lijsten <https://itlegemidden.nl/ledenpagina/beheerpakketten-2/>

- Lijst a, bodemverbeteraars
- #Lijst b, indicatorsoorten
- Lijst inheemse bloemenmengsels
- Lijst gewascodes per ANLB pakket

1.1 Grasland met een rustperiode

Introductie

Dit pakket biedt rust aan broedende vogels en opgroei gelegenheid aan kuikens. Een rustperiode is vooral voor weidevogels van belang, maar het beheer biedt ook schuil- en foerageergelegenheid voor insecten en kleine zoogdieren. Combineren met hoog waterpeil is een waardevolle optie voor grasland met rustperiode. Hoog waterpeil remt de grasgroei, waardoor de grasmat geschikt is voor weidevogelkuikens. Wormen en andere bodemdieren zitten ondieper in de bodem waardoor ze beter beschikbaar zijn voor weidevogels.

Om te voorkomen dat het gras te zwaar wordt, wordt afgeraden om voor de rustperiode te bemesten. Dat voorkomt dat het gras aan het eind van de rustperiode gaat liggen en vervilt. Dat geldt zeker voor kunstmest en drijfmest, waaruit de voedingsstoffen snel beschikbaar komen.

Een kleine hoeveelheid vaste mest van 5 – 10 ton/ha in het vroege voorjaar is overigens geen probleem. Dit zorgt voor nestmateriaal en polligheid. Door vaste mest te gebruiken wordt het bodemleven en humusvorming gestimuleerd.

Beheervoorwaarden

- Er wordt een rustperiode in acht genomen van datum x tot datum y. (zie pakketten)
- De standaard maaidatum is 15 juni. Eerder of later maaien uitsluitend in overleg met mozaïekregisseur.
- In de rustperiode vinden op het ANLB perceel geen landbouwkundige bewerkingen* plaats.
- Beweiding is in de rustperiode niet toegestaan.
- In de rustperiode wordt het te voet of met een voertuig betreden van het perceel zoveel mogelijk beperkt, uitgezonderd voor maatregelen in het kader van het ANLB.
- Dit pakket is ook in de vorm van randen toegestaan. Deze randen moeten minimaal 6 meter breed zijn.
- Pakketten met vroegere rustperiode vanaf 15 maart zijn vooral voor kieviten geschikt, bij andere soorten wordt een latere rust aangehouden.
- Vóór de rustperiode is uitsluitend bemesting met vaste mest toegestaan.
- Na de rustperiode zijn er geen beperkingen qua bemesting.

Pakketten

Rustperiode betreft de periode vanaf 1 april tot:

Pakket	a)1 juni	b)8 juni	c)15 juni •	d)22 juni	e)1 juli
Tarief/ha					

Rustperiode betreft de periode vanaf 15 maart tot:

Pakket	v)15 mei	w)22 mei	x)1juni
Tarief/ha			

1.2 Grasland met voorbeweiding

Introductie

Dit pakket biedt rust aan broedende vogels en opgroei gelegenheid aan kuikens. Een rustperiode is vooral voor weidevogels van belang, maar het beheer biedt ook schuil- en foerageergelegenheid voor insecten en kleine zoogdieren. Voorweiden is bij dit pakket verplicht. Zeker bij productieve graslanden met weinig nesten is dit zinvol: het voorkomt een te zwaar gewas aan het eind van de rustperiode waarin kuikens zich moeilijk kunnen bewegen. Het voorweiden kan tot begin mei, zodat de vogels daarna rust hebben. Door dit perceel naast een perceel met een rustperiode tot in juni te situeren, wordt een voor weidevogelkuikens mooi mozaïek gevormd.

Combineren met hoog waterpeil is een waardevolle optie voor grasland met rustperiode. Hoog waterpeil remt de grasgroei, waardoor de grasmat geschikt is voor weidevogelkuikens. Wormen en andere bodemdieren zitten ondieper in de bodem waardoor ze beter beschikbaar zijn voor weidevogels.

Beheervoorwaarden

- Er wordt een rustperiode in acht genomen van datum x tot datum y. (zie beschreven onder pakketten)
- Het grasland wordt vanaf 1 maart en voor de rustperiode niet gemaaid. Andere landbouwkundige werkzaamheden zijn wel toegestaan.
- Beweiding vóór de rustperiode is verplicht.
- In de rustperiode wordt het te voet of met een voertuig betreden van het perceel zoveel mogelijk beperkt, uitgezonderd voor maatregelen in het kader van het ANLB.
- Beweiding is in de rustperiode niet toegestaan.
- Dit pakket wordt in het mozaïek naast een beheereenheid met een uitgestelde maaidatum gesitueerd.
- Na de standaard rustperiode van 4 weken uitsluitend in overleg met mozaïekregisseur maaien of verlengen.

Pakketten

De rustperiode betreft de periode vanaf (zie pakket) met 4, 5 of 6 weken rust:

q)	1 mei tot 1 juni;	verplicht voorweiden, daarna 4 weken rust.
s)	1 mei tot 8 juni;	verplicht voorweiden, daarna 5 weken rust.
l)	1 mei tot 15 juni; •	verplicht voorweiden, daarna 6 weken rust.
r)	8 mei tot 8 juni;	verplicht voorweiden, daarna 4 weken rust.
t)	8 mei tot 15 juni; •	verplicht voorweiden, daarna 5 weken rust.
m)	8 mei tot 22 juni;	verplicht voorweiden, daarna 6 weken rust.
u)	15 mei tot 15 juni; •	verplicht voorweiden, daarna 4 weken rust.

2 Kuikenvelden

Introductie

Kuikenvelden bieden opgroeiende kuikens van weidevogels de ruimte om op te groeien, omdat een deel van het perceel waar ze zitten niet wordt gemaaid, terwijl de rest al wel wordt gemaaid. Het zijn vaak stroken of blokken in een grasland waar het grasland dus lang genoeg is om schuilgelegenheid en voedsel voor kuikens te bieden.

De vergoeding voor dit last-minute beheer met uitgesteld maaien begint te lopen vanaf 16 mei.

Kuikenvelden worden bij voorkeur beheerd als vervolg op pakket 4, legselbeheer grasland.

Contact met de nazorger en mozaïekregisseur is erg belangrijk. Zij brengen de nesten en kuikens in kaart.

Beheervoorwaarden

- Er wordt een rustperiode in acht genomen van datum x tot datum y (zie pakketten)
- Kuikenvelden in de vorm van stroken zijn ten minste 6 meter breed.
- In de rustperiode vindt er in het kuikenveld geen bewerking plaats en is er ook geen beweiding.
- Kuikenvelden mogen niet voor 1 juni worden gemaaid, dus ook niet voorafgaand aan de rustperiode.
- De minimale rustperiode is 2 weken; en niet eerder maaien dan 1 juni. Maaien of verder uitstellen uitsluitend in overleg met mozaïekregisseur.

Pakketten

De rustperiode ligt in de periode 1 mei tot 1 augustus, en heeft een duur tot minimaal datum y óf x weken:

Pakket	a) 2 weken, minimaal 1 juni	b) 3 weken, minimaal 8 juni	c) 4 weken, minimaal 15 juni •	d) 5 weken, minimaal 22 juni	e) 6 weken, minimaal 1 juli
Tarief/ha					

3 Plasdras

Introductie

Plasdras is een aantrekkelijk biotoop voor weidevogels om te rusten en te foerageren. Wormen en emelten komen bij een hoge grondwaterstand dichters naar het maaiveld en zijn daardoor beter bereikbaar voor weidevogels. Het is noodzakelijk dat grenzend aan het plasdrasperceel ook kruidenrijk grasland aanwezig is, of grasland met een rustperiode. Dit voorkomt het ontstaan van een 'ecologische val' waarbij de plasdrassen weidevogels uit de omgeving aantrekken, maar waar de nesten vervolgens niet uit kunnen komen of de kuikens niet groot worden, door gebrek aan voedsel (kruidenrijk grasland) of schuilmogelijkheden (rustperiode) in de directe omgeving.

In plaats van een verbetering van de biodiversiteit, zorgt het beheer dan onbedoeld voor een achteruitgang.

Greppelplasdras is een kleinschalige variant van plasdras langs slootjes en greppels die van oudsher op het perceel aanwezig zijn. De greppel-plasdras is ook mogelijk via dit beheerpakket. Niet het diepe water, maar juist het 'drassige' deel van een plasdras is het meest waardevol voor weidevogels. Praktisch vertaald hoeft u op een goed plasdrasperceel niet noodzakelijkerwijs laarzen aan om droge voeten te houden, maar heeft u wel per definitie natte sokken als u er op schoenen doorheen zou lopen. De oppervlakte voor dit pakket is het deel dat in de beheerperiode continu drassig is. De ingetekende oppervlakte dient tot minimaal 15 juni geïnundeerd te zijn. Daarna kan de pomp uit en de plasdras opdrogen. In een normaal seizoen is de plasdrasoppervlakte dus rond half juli weer opgedroogd en te berijden met een trekker. De praktijk laat vaak zien dat de laatste vogels met kuikens rondom de plasdras opgroeien.

Beheervoorwaarden

- Het land is geïnundeerd (volledig drassig). De inundatieperiode loopt van 1 maart tot 15 juni.
- Plasdras kan op een deel van een perceel, rondom greppels of langs slootkanten.
- Het plasdraspakket heeft betrekking op het drassige deel van een perceel. Dat deel moet in zijn geheel drassig zijn.
- Op minimaal 60% van het oppervlak is de laag water tussen de 5 en 20 cm diep.
- Om plasdras tot productieve (landbouw)grond te laten behoren is minstens één keer per jaar een maaibeurt nodig. Eventueel kan het helpen om de kale, slikkige grond in te zaaien.
- Het plasdrasoppervlak dient kort de winter in te gaan.
- Om te voorkomen dat de plasdras omgeven wordt door een te zwaar gewas, wordt breed rondom de plasdras pakket 1 of 5 afgesloten zodat er rust is en vooraf niet bemest wordt, uitgezonderd ruige mest.
- De plasdras wordt vóór de plasdrasperiode niet bemest.

Pakketten

De inundatieperiode betreft de volgende periode:

- o) Van 1 maart tot 15 juni

Staffel en Tarieven

Pakket (opp.)	*1000-1500 m ²	1500-2000 m ²	2000-2500 m ²	2500-3000 m ²	3000-3500 m ²	3500-4000 m ²	4000-4500 m ²	4500-5000 m ²	Etc.
Tarief/pakket									Etc.

*vb: De oppervlakte mag in het seizoen variëren tussen 1000-1500 m². Er wordt 1000 m² ingetekend. De vergoeding is gebaseerd op 1500m²

4.1 Legselbeheer Grasland

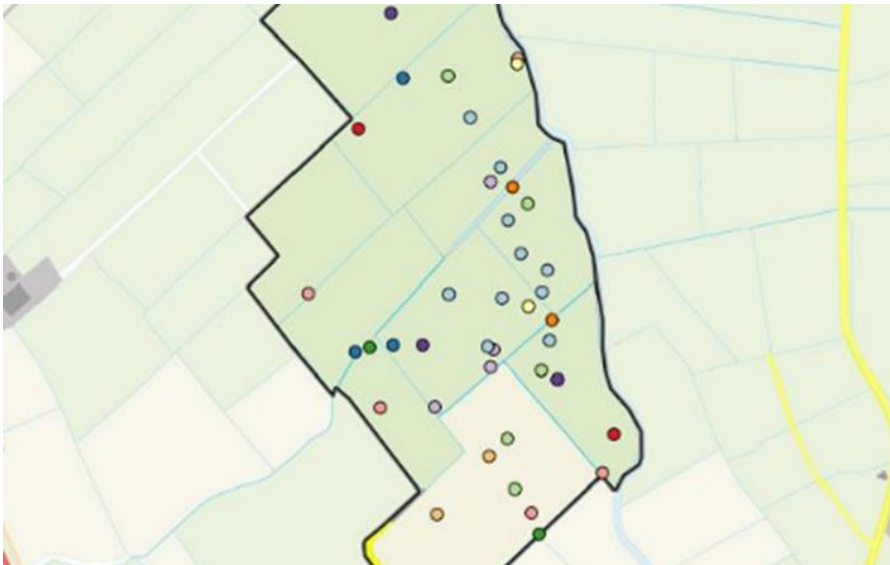
Introductie

Dit pakket helpt boeren bij de bescherming van nesten en kuikens op grasland. Doordat bekend is waar nesten en kuikens aanwezig zijn, kunnen werkzaamheden daarop worden afgestemd.

Contact met nazorger en mozaïekregisseur is erg belangrijk. Zij brengen de nesten en kuikens in kaart. Nesten worden geregistreerd, het liefst digitaal. In overleg met de nazorger en mozaïekregisseur wordt besproken of en wanneer het perceel wordt gemaaid of beweide.

Bij aanwezigheid van nesten op grasland worden nestbeschermers geplaatst bij beweiding en bij maaien wordt een deel van het perceel niet gemaaid, zodat de kuikens daar veilig kunnen opgroeien.

Hier kan als cumulatie op het pakket legselbeheer een periode van rust via het pakket kuikenvelden worden afgesloten.

Beheervoorwaarden

- Er wordt aantoonbaar gezocht naar nesten. Gevonden nesten zijn geregistreerd. (bijv. stalkaart of digitaal)
- Gevonden nesten en/of kuikens worden beschermd en gevrijwaard van alle landbouwkundige bewerkingen, tenminste via enclaves van minimaal 50 m2 met een doorsnee van 7 meter, of via het plaatsen van nestbeschermers.
- Dit pakket wordt toegepast op percelen waarop in tenminste één van de voorgaande 2 jaar nesten zijn geregistreerd.
- 5% van de totale oppervlakte legselbeheer grasland wordt niet voor 15 juni • gemaaid of bewerkt. In overleg met de mozaïekregisseur kunnen deze echter eerder, maar niet voor 1 juni worden gemaaid;
- De locatie van deze kuikenvelden op de percelen met pakket legselbeheer wordt door deelnemer en nazorger gesitueerd op de meest gunstige plaats(en) voor de weidevogels. De oppervlakte kuikenveld mag over meerdere locaties op de percelen met legselbeheer worden verdeeld. Indien de kuikenvelden in de vorm van randen blijven staan, dan zijn deze minimaal 6 meter breed.
- Indien het nodig is dat er meer dan 5% kuikenvelden moeten blijven staan, dan is cumulatie van legselbeheer met pakket 2 (kuikenvelden) mogelijk.

Melding

Deelnemer rekent zelf op basis van de oppervlakte legselbeheer grasland (a) uit hoeveel oppervlakte kuikenvelden blijven staan en doet een melding van de oppervlakte kuikenvelden via een digitaal meldingsformulier binnen 7 dagen na het maaien van de 1^e snede. Voor elke 500 m2 (5%/ha) kuikenvelden wordt het tarief legselbeheer van 1 ha verhoogd van €25 naar €100 per ha.

*Wanneer in de huiskavel hoge dichtheden optreden kan het bestuur jaarlijks besluiten de vergoeding op percelen met pakket 4a te verhogen naar €200 bij >130 brp/100ha, en naar €300 bij >200 brp/100.

Pakketten

a) Legselbeheer op grasland

Basistarief/ha

Tarief/ha (na melding)
a.1)

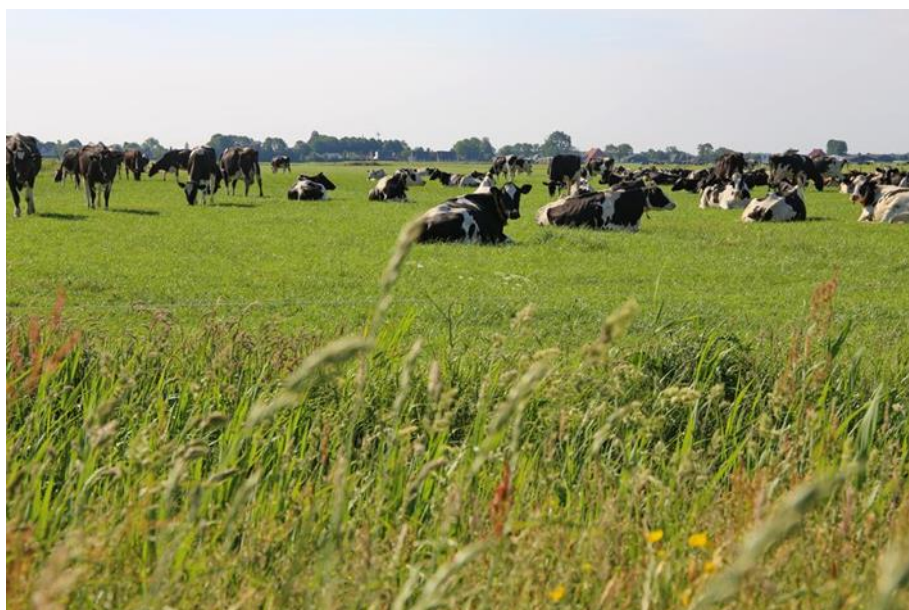
4.2 Beweiding in dienst van de weidevogel

Introductie

Beweiding van grasland draagt bij aan het habitat voor doelsoorten weidevogels. Het is waardevol voor insecten en insecten etende vogels die voorkomen op wat korter gras en een bepaalde beweidingsdruk kunnen hebben, bijvoorbeeld de kievit. De mestflatten van het vee trekken insecten aan die als voedsel dienen voor volwassen vogels en de wat oudere kuikens. Dit pakket is bedoeld om in mozaïek te verwerken met pakketten uitgesteld maaien, kruidenrijk, extensief weiden, plasdras en hoog waterpeil.

De vergoeding is bedoeld om beweiding op percelen die ver(der) van de boerderij af liggen te stimuleren zodat er meer geschikt kuikenland gecreëerd wordt. Het niet maaien van deze percelen in de broed- en opgroeiperiode zorgt daarbij voor extra rust in het veld.

De deelnemer zorgt ervoor dat de vegetatie in genoemde periode zodanig is dat deze open en doorwaadbaar is voor weidevogelkuikens.

Beheervoorwaarden

- Het grasland wordt vanaf 1 maart en voor de rustperiode niet gemaaid.
- Het gewas wordt jaarlijks minimaal 1x gemaaid en afgevoerd.
- Er wordt aantoonbaar gezocht naar nesten. Gevonden nesten zijn geregistreerd. (bijv. stalkaart of digitaal) Voor specifieke soorten kan nestgelegenheid worden geplaatst. Gevonden nesten en/of kuikens worden bij beweiding beschermd via het plaatsen van nestbescherming.
- In de rustperiode vinden op het ANLB-perceel geen landbouwkundige bewerkingen* plaats, uitgezonderd een enkele tussentijdse breedwerpige kunstmestgift of bovengrondse bemesting. (geen injectie of sleepvoet)
- In genoemde periode vindt op het ANLB perceel afwisselend rust of beweiding plaats. De tijdstippen, de duur, frequentie, intensiteit en systeem van beweiden is naar inzicht van de deelnemer, maar in dienst van de weidevogel.

Pakketten

Rust- en beweidingsperiode vanaf 1 april tot:

Pakket	a.2) 15 juni	a.3) 22 juni	a.4) 1 juli
Tarief/ha			

5 Kruidenrijk grasland

Introductie

Kruidenrijke grasland is erg belangrijk voor diverse doelsoorten. De graslanden dragen bij aan de kwaliteit van weidevogelmozaïeken. De bloeiende kruiden trekken insecten aan, waardoor vogels hier voedsel kunnen vinden. Ook vormen ze door de late maaidatum een geschikt toevluchtsoord wanneer omliggend grasland wordt gemaaid. De kruiden komen van nature in grotere aantallen voor, verspreid over het hele perceel, de zode is open en divers van structuur door de vele kruiden met veel bloeistengels en weinig blad. Dit heeft ook als voordeel dat kuikens zich goed kunnen voortbewegen in het grasland.

Als kuikenland zijn naast kruidenrijke graslanden (type 3) ook graslanden van het type Grassenmix (type 2+) van groot belang. Vooral de vochtige vormen van dit type hebben in het voorjaar voldoende structuur (dekking) en herbergen naast een groot aantal grassoorten ook een handvol kruiden, zoals Pinksterbloem, Gewone hoornbloem, Vertakte leeuwentand, Scherpe boterbloem, Veldzuring of Madelief. Deze kruiden zijn niet onderscheidend voor de grondsoort en komen algemeen voor. Graslanden van het type 2+ herbergen samen met kruidenrijke graslanden van type 3 voldoende kuikenvoedsel in de vorm van zowel kleine als grote insecten. Voor die laatste groep zijn ook ongemaaide stroken van belang (langere levenscyclus). Voor weidevogelgemeenschappen is naast een aantrekkelijk vestigings- en broedbiotoop vooral voldoende geschikt kuikenland cruciaal.

Graslandtype 2 (met Pinksterbloem, Veldzuring en Scherpe boterbloem) / Graslandtype 3 (met Reukgras, Rode klaver en Echte koekoeksbloem)

Beheervoorwaarden

- Er worden in de rustperiode van 1 april tot datum y geen landbouwkundige werkzaamheden uitgevoerd.
- Geen gebruik van chemische onkruidbestrijding op minimaal 90 % van de oppervlakte.
- Het gewas wordt jaarlijks minimaal 1 keer gemaaid en afgevoerd.
- Minimaal 4 verschillende indicatorsoorten uit lijst b[#] zijn in een transect aanwezig tijdens het groeiseizoen.
- Het grasland mag niet worden gescheurd en/of gefreesd.
- Het gras moet kort het voorjaar in. Eventueel d.m.v. bloten of nabeweiding.
- Indien het aantal kruiden nog niet toereikend is, wordt gestart met pakket 41, ontwikkeling kruidenrijk grasland.
- Het doel is om grassenmix-plus (type 2) en deels gras-kruidenmix (type 3) te realiseren.
- De standaard maaidatum is 15 juni. Maaien vanaf 15 juni uitsluitend in overleg met mozaïekregisseur.
- Uitsluitend bemesting met vaste mest toegestaan buiten de rustperiode, ongeveer 5-10 ton per ha.

Pakketten

Rustperiode betreft de periode vanaf 1 april tot:

Pakket	a)15 juni •	b)22 juni	c)1 juli
Tarief/ha			

6 Extensief beweid grasland

Introductie

Extensief beweid grasland draagt bij aan het habitat voor doelsoorten weidevogels. Het is waardevol voor insecten en insecten etende vogels die voorkomen op wat korter gras en een bepaalde beweidingsdruk kunnen hebben, bijvoorbeeld de kievit. De mestflatten van het vee trekken insecten aan die als voedsel dienen voor volwassen vogels en de wat oudere kuikens. Voor 1 mei is er geen limiet aan de veebezetting. Vanaf 1 mei moet de veebezetting liggen tussen 1 – 3 GVE/ha. Er wordt gewerkt met een lage veebezetting, zodat er voldoende ruimte voor weidevogels is. Dit pakket past bij een grasproductie van ca 7 ton ds/ha/jaar.

Beheervoorwaarden

- Beweiding is verplicht vanaf 1 mei tot datum y met minimaal 1 en maximaal 3 GVE/ha.
- Geen gebruik van chemische onkruidbestrijding op minimaal 90 % van de oppervlakte.
- Van 1 april tot datum y zijn landbouwkundige bewerkingen* niet toegestaan.
- *Pakket c.3, c.4, c.5:* Jaarrond is uitsluitend bemesting met ruige mest[#] toegestaan. Het grasland mag jaarrond niet worden gescheurd en/of gefreesd.

Pakketten

Beweiding verplicht van 1 mei tot datum y:

Pakket	c) 15 juni •	c.1) 22juni	c.2) 1juli	c.3) 15 juni •	c.4) 22 juni	c.5) 1 juli
Tarief/ha						

GVE tabel

Soort	Leeftijd/categorie	Coëfficiënt
Runderen	jonger dan zes maanden	0,4
	van zes maanden tot en met twee jaar	0,6
	ouder dan twee jaar	1,0
Paardachtigen	jonger dan zes maanden	0,4
	ouder dan zes maanden	1,0
Schapen, geiten en alpaca's	Alle leeftijden	0,15
Varkens	fokzeugen >50 kg	0,5
	andere varkens	0,3
Pluimvee	leghennen	0,014
	ander pluimvee	0,03

8 Hoog waterpeil

Introductie

Door het slootpeil tijdelijk op te zetten ontstaat een plek waar het bodemleven goed beschikbaar is voor weidevogels. Ook vertraagt de grasgroei en wordt de structuur van de grasmatten wat opener. Een hoog waterpeil werkt extra goed als het gelegen is naast kruidenrijk grasland, grasland met een rustperiode of een beweidingspakket. Het is in ieder geval een aanvulling zodat weidevogels makkelijk kunnen oversteken, en de slootkanten fungeren hierdoor als foerageergebied voor de jonge vogels.

Beheervoorwaarden

- Waterpeil is minimaal 20 cm hoger dan aangegeven peilbesluit.
- Het oppervlaktewaterpeil naast de beheereenheid bereikt:
 - Vanaf 1 maart ná de verhoging een peil t.o.v. de insteek van 40 centimeter of minder.
 - Vanaf 1 april ná de verhoging een peil t.o.v. de insteek van 20 cm of minder.
- Doel: Beheerder zet het peil zo hoog mogelijk zodat op de laagst gelegen delen de sloot buiten zijn oevers treedt.
- Er is een schriftelijke toestemming (vergunning) nodig van het waterschap.
- Aan beide weerszijden van de sloot wordt een breedte van 50 meter ingetekend.
- Het verschil tussen het opgezette peil en het omringende peil is bij de peilscheidingen of stuwten te meten of af te lezen.

Pakketten

- d) Waterpeil is minimaal 20 cm verhoogd tussen 1 maart tot 15 juni •

Tarieven / ha

41 Ontwikkeling kruidenrijk grasland

Introductie

Dit pakket is bedoeld voor percelen waar je kruidenrijk grasland (type 2 + en 3) wilt ontwikkelen, maar die nu nog zeer soortenarm zijn, met bijvoorbeeld dominantie van Witbol (type 2) of die wellicht momenteel nog geheel uit Engels raaigras (type 0 of 1) bestaan. Verschralen van de bodem bevordert de kruidenrijkdom, dat wil zeggen: niet bemesten en het maaisel afvoeren. Dit is gunstig voor het verkrijgen van meer kruiden. Dit proces kan ook nog versneld worden door een kalkgift. Hiervoor zal dan per perceel een advies gegeven worden.

De eerste snede is in het broedseizoen, daarom wordt er gezocht naar nesten. Vroeg maaien (voor de bloei) is van belang om het dominantiestadium van Witbol te doorbreken, dan wel om zoveel mogelijk voedingsstoffen af te voeren.

Witbol is zowel als kuikenland en als koeienvoer minder geschikt. Het begint begin juni te bloeien en gaat dan plat liggen. Als koeienvoer is het minder smakelijk en minder voedzaam dan de grassenmix-plus en gras-kruidenmix. (type 2 plus en 3)

Witbol domineert hier de vegetatie, terugdringen door eind mei te maaien

Beheervoorwaarden

- Er wordt aantoonbaar gezocht naar nesten. Gevonden nesten zijn geregistreerd. (bijv. op stalkaart digitaal)
- Als er nesten en kuikens worden gevonden, worden deze beschermd door die delen van het grasland niet te maaien of door de helft van het perceel te maaien.
- Geen gebruik van chemische onkruidbestrijding op minimaal 90 % van de oppervlakte.
- Dit pakket wordt alleen afgesloten met als einddoel Pakket 5 Kruidenrijk grasland type 2 + of 3.
- Minimaal 2 verschillende indicatorsoorten uit [lijst b](#)[#] zijn in transect aanwezig tijdens het groeiseizoen.
- De beheereenheid wordt niet bemest en er wordt geen bagger opgebracht.
- De beheereenheid wordt jaarlijks minimaal twee keer gemaaid en afgevoerd. De eerste maaibeurt zo snel mogelijk op of na 22 mei, maar vóór 1 juni, om een te zwaar gewas en een eventuele dominantie van witbol te voorkomen, laatste maaibeurt in september/oktober.
- (Na)beweiding is mogelijk vanaf 1 augustus.
- Het gewas moet kort de winter in.
- Het grasland mag niet worden gescheurd, gefreesd of ingezaaid.
- Klepelen is niet toegestaan.

Pakketten

Rustperiode betreft de periode vanaf 1 april tot:

Pakket	b)22 mei
Tarief/ha	

42 Legselbeheer/rustperiode op bouwland en uitgesteld zaaien

Introductie

Dit pakket helpt bij de bescherming van nesten en kuikens op bouwland. Het gaat dus vaak om maïsland, maar niet uitsluitend. Doordat bekend is waar nesten en kuikens aanwezig zijn, kunnen werkzaamheden daarop worden afgestemd.

Contact met de nazorger is erg belangrijk. Zij brengen de nesten en kuikens in kaart. Nesten worden geregistreerd, het liefst digitaal.

Nesten worden beschermd tegen verstoring door eromheen te werken, via nestpannen of via uitstellen van zaaien van het gewas.

Beheervoorwaarden

- Er wordt aantoonbaar gezocht naar nesten. Gevonden nesten zijn geregistreerd (bijv. stalkaart of digitaal).
- Indien een perceel bouwland met nesten wordt bewerkt, dan wordt het nest gespaard door het gebruik van een nestbeschermer, of door om het nest heen te werken.
- Legselbeheer/rustperiode op bouwland heeft alleen zin als er aangrenzend opgroeihabitat voor kuikens aanwezig is, daarom altijd zorgen voor opgroeihabitat, zoals kruidenrijke- of graslandranden, kievitstroken of direct aangrenzend weidevogelgrasland.
- *Pakket b t/m d.4:* Er wordt een rustperiode in acht genomen van tenminste 1 april tot en met einddatum pakket. In deze periode worden geen werkzaamheden uitgevoerd zoals zaaien, frezen, schoffelen en eggen.

Pakketten

Legselbeheer / rustperiode op bouwland van 1 april tot:

Pakket	a)Legselbeheer	b)15 mei	c)22 mei	d)1 juni	d.1)8 juni	d.2)15 juni	d.3)22 juni	d.4)1 juli
Tarief/ha								

45 Kievitstrook

Introductie

Een kievitrand of -strook is een speciale braakstrook die kievitkuikens maar ook andere weidevogels dekking en voedsel biedt. Het is een strook akkerland op een perceel waar veel kuikens rondlopen en waar de bewerking zo lang uitgesteld wordt, dat er geen gewas (meestal maïs) meer gezaaid wordt. In plaats daarvan wordt een strook met rust gelaten en komt er een spontane vegetatie op. Deze groene braak stroken kunnen ook midden op het perceel liggen. Een mooie vervolgstap is om deze strook in het najaar in te zaaien met een kruidenrijke akker mengsel.

Beheervoorwaarden

- Een kievitstrook bestaat uit een strook van minimaal 6 meter.
- De strook wordt steeds voor 1 jaar ingetekend.
- De strook wordt tot 1 juli niet bewerkt.
- Dit pakket kan gecombineerd worden met pakket 42 (Legselbeheer op bouwland), het wordt dan als strook in of als rand langs het perceel gelegd. Ook kunnen er stroken in grasland gefreesd worden; bij voorkeur langs plasdras.
- De rand bestaat bij begin rustperiode uit zwarte braak. Indien er bij aanvang rustperiode begroeiing aanwezig is wordt deze ondergewerkt d.m.v. bijvoorbeeld frezen.
- Advies: Na het opgroeien van de kuikens kan de rand worden ingezaaid met een kruiden of graskruiden mengsel, zodat er het volgende jaar een kruidenrijke rand aanwezig is.
- Er is maximaal 10 ha gereserveerd. 0,5 ha per deelnemer.
- Let op: Onder de kievitstrook hoort de gewascode 3802 of 6794 te liggen. Zorgt u hiervoor in 'mijn percelen' bij rvo.

Pakketten

Kievitstrook

Pakket	a)
Tarief/ha	

51 Predatierasters

Introductie

Predatierasters om grondpredatoren te weren moeten worden onderhouden: gras onder het raster wegmaaien en het raster controleren op draden en spanning. Rasters staan veelal om een aantal beheereenheden met weidevogelmaatregelen geplaatst. De vergoeding voor het pakket betreft het plaatsen, onderhouden en weer verwijderen van het raster. Het is belangrijk je goed te laten informeren over het type raster, de plaatsing en het onderhoud zodat het past bij het mozaïek en de doelsoorten. Het (onderhoud van het) raster is noodzakelijk, en moet zodanig gebeuren dat het de rust op het perceel zo weinig mogelijk verstoort.

Vossenraster

Beheervoorwaarden

- Er zijn afweermaatregelen tegen predatoren van 15 maart tot 15 juni.
- Predatierasters moeten gedurende het weidevogelseizoen worden onderhouden. Er is een wekelijkse controle van het raster; spanning meten en vegetatievrij maken (bij voorkeur met elektrische motorzeisen omdat deze minder herrie geven dan motorzeisen).
- Houd de draad vrij van ondergroei, zowel voor gebiedsrasters als voor nestrasters.
- Meet de spanning van de draden van gebiedsrasters en repareer eventuele spanningslekken. Ten minste wekelijks de spanning controleren en bij voorkeur meerdere keren in de week.
- Het pakket mag (hoeft niet) overlappen met een ander ANLb-pakket, zowel op agrarische grond (grasland of bouwland) als landschapselementen (sloten, natuurvriendelijke oevers), let hierbij wel op de praktische uitvoerbaarheid van het gesloten houden van het stroomcircuit en het voorkomen van stroomlekken.
- Plaats een raster van minimaal 4 draden. De onderste 10-15 cm, en de bovenste 80-90 centimeter boven het maaiveld. Zorg voor minimaal 4000 Volt spanning.

Pakket

51a Rasters tegen grondpredatoren

Vergoeding